

Høringsudgave, 26. september 2018

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen

(Styrket praksisfaglighed mv.)

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1510 af 14. december 2017, som ændret ved § 13 i lov nr. 1746 af 27. december 2016, § 2 i lov nr. 397 af 2. maj 2018, § 2 i lov nr. 554 af 29. maj 2018, § 9 i lov nr. 745 af 8. juni 2018 og [lovforslaget om talentklasser i musik og integrerede biblioteker], foretages følgende ændringer:

1. I § 9, *stk. 2*, indsættes efter »bortset fra håndværk og design samt«: »billedkunst, musik og«.

2. I § 9, *stk. 3*, indsættes som 2. og 3. *pkt.*:

»I 8. og 9. klasse har eleverne krav på udsendelse i praktik, jf. 1. pkt., i op til en uge i 8. klasse og igen i 9. klasse. Afgørelse om udnyttelse af retten til at blive udsendt i praktik i 8. og 9. klasse træffes af eleven i samråd med forældrene, jf. § 54.«

3. I § 9 indsættes efter *stk. 7* som nyt stykke:

»*Stk. 8.* På 7. og 8. klassetrin skal eleverne tilbydes valgfaget håndværk og design, jf. § 9, *stk. 1*, nr. 9, og kan tilbydes valgfagene billedkunst, musik og madkundskab, jf. § 9, *stk. 1*, nr. 4, 8 og 10. Eleven skal vælge et af de i 1. *pkt.* angivne valgfag.«

Stk. 8 bliver herefter *stk. 9*.

4. I § 13, *stk. 5*, 1. *pkt.*, og § 13, *stk. 9*, 3. *pkt.*, ændres »§ 14, *stk. 1*, 2 og 5« til: »§ 14, *stk. 1*, 2, 5 og 6«.

5. I § 14 indsættes efter *stk. 4* som nyt stykke:

»*Stk. 5.* Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at eleverne ved afslutningen af undervisningen på 8. klassetrin aflægger prøve i elevens valgfag efter § 9, *stk. 8*.«

Stk. 5-8 bliver herefter *stk. 6-9*.

6. I § 14, *stk. 5*, 1. *pkt.*, som bliver *stk. 6*, 1. *pkt.*, ændres »tysk, fransk, håndværk og design samt madkundskab« til: »tysk og fransk«.

7. § 14, *stk. 5*, 2. *pkt.*, ophæves.

8. I § 14, *stk. 5*, 3. *pkt.*, som bliver *stk. 6*, 2. *pkt.*, tilføjes efter »andre praktisk betonedede fag«: »end nævnt i *stk. 5*.«

9. I § 19 f, stk. 4, ændres »§ 14, stk. 7« til: »§ 14, stk. 8«, i § 54, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 9, stk. 4« til: »§ 9, stk. 3 og 4«, og i § 54, stk. 1, 2. pkt., ændres »§ 14, stk. 5« til: »§ 14, stk. 6«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2019.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på undervisning og prøveafleggelse for elever, der har afsluttet 7. klasse før lovens ikrafttræden.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget indeholder en række initiativer, der skal sikre, at alle elever får bedre mulighed for at arbejde med deres praksisfaglige kompetencer.

Ved praksisfaglighed forstås:

- praktiske færdigheder og kreativitet,
- arbejdskendskab, arbejdspladsfærdigheder og virkestrang,
- værkstedsfærdigheder,
- færdigheder i at kunne skifte perspektiv mellem del og helhed samt
- færdigheder i at kunne anvende teorier i praksis.

De praksisfaglige elementer skal ses i sammenhæng med de fire hovedområder på erhvervsuddannelserne. De fire hovedområder er: kontor, handel og forretning; teknologi, byggeri og transport; fødevarer, jordbrug og oplevelser; samt omsorg, sundhed og pædagogik.

En øget praksisfaglighed i folkeskolen vil bidrage til, at skolen i højere grad end i dag fremmer flere forskellige aspekter af den enkelte elevs alsidige udvikling og dannelse. Samtidig er praksisfaglighed og boglighed ikke hinandens modsætninger.

Ved at lade det praksisfaglige fylde mere i folkeskolen vil det naturligt gøre flere elever mere bevidste om, at erhvervsuddannelserne også er en mulighed for de bogligt dygtige elever med praktiske evner. Ligesom en mere praksisfaglig og anvendelsesorienteret tilgang i undervisningen kan styrke elevernes generelle faglige udvikling gennem en mere varieret skoledag.

2. Lovforslagets baggrund

Den 12. juni 2018 indgik regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Konservative Folkeparti) og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti en aftale om at styrke praksisfagligheden i folkeskolen.

Det er aftalt at indføre et toårigt obligatorisk praktisk/musisk valgfag, som kan afsluttes med en prøve i 8. klasse, at styrke de praksisfaglige elementer i den obligatoriske projektopgave i 9. klasse, at give alle elever ret til erhvervspraktik samt at igangsætte et praksisfagligt udviklingsprojekt.

Aftaleparterne anser denne aftale som første fase i forhold til at understøtte større praksisfaglighed i folkeskolen og dermed i forhold til at få flere unge til at søge og gennemføre en erhvervsuddannelse.

3. Lovforslagets indhold

3.1. Obligatorisk praktisk/musisk valgfag i 7.-8. klasse

3.1.1. Gældende ret

Fagrækken i folkeskolen blev senest fastlagt ved lov nr. 1640 af 26. december 2013 (Indførelse af en længere og mere varieret skoledag).

Det følger af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 5, stk. 2, at undervisningen i 1.-9. klasse gives inden for de tre fagblokke: Humanistiske fag, praktiske/musiske fag og naturfag. Det følger endvidere af § 5, stk. 2, nr. 2, at fagblokken praktiske/musiske fag omfatter:

- a) Idræt på alle klassetrin.
- b) Musik på 1.-6. klassetrin.
- c) Billedkunst på 1.-5. klassetrin.
- d) Håndværk og design samt madkundskab på et eller flere klassetrin inden for 4.-7. klassetrin.

Herudover fastslår folkeskolelovens § 9, stk. 7, at eleverne på 7.-9. klassetrin skal vælge mindst ét valgfag. Der skal tilbydes eleverne valgfag i et omfang svarende til mindst 120 undervisningstimer årligt. Valgfagene kan være et af de i § 9, stk. 1, angivne fag (fx billedkunst, medier, filmkundskab, drama, musik, håndværk og design eller madkundskab), et fag omfattet af § 9, stk. 5 (fx metal/motorværksted, byggeværksted, iværksætter eller sundhed og sociale forhold), eller et kommunalt valgfag, jf. § 9, stk. 6.

Efter § 9, stk. 2, udbydes valgfag som 1-årige trinforløb, bortset fra håndværk og design samt madkundskab, der udbydes som 2-årige trinforløb, samt tysk og fransk, der udbydes som 3-årige trinforløb. Kommunen kan vælge at udbyde de valgfag, der som udgangspunkt udbydes som 1- eller 2-årige trinforløb, som trinforløb på op til 3 år.

Efter § 16, stk. 3, 2. pkt., er der i lovens bilag 1 fastsat årlige vejledende timetal for de fag, for hvilke der ikke er fastsat årlige minimumstimetal for. I folkeskolelovens bilag 1 er der fastsat følgende vejledende timetal:

Klassetrin	Bh.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	I alt
Idræt		60	60	60	90	90	90	60	60	60	630
Musik		60	60	60	60	60	30				330
Billedkunst		30	60	60	60	30					240
Håndværk og design samt madkundskab					90	120	120	60			390
Valgfag								60	60	60	180

3.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med henblik på at sikre, at alle elever modtager undervisning i et praktisk/musisk fag i udskolingen, foreslås det, at det gøres obligatorisk for alle elever at vælge mindst et toårigt praktisk/musisk valgfag i 7.-8. klasse.

Der er udviklet en lang række valgfag, der har praktisk/musisk indhold, f.eks. medier og metal/motorværksted. Det er imidlertid ikke alle skoler, der råder over de nødvendige undervisningsfaciliteter til alle disse fag. Samtidig bliver det for omfattende, hvis der skal udvikles prøver til samtlige disse

fag, jf. hertil afsnit 3.2. Det foreslås derfor, at de praktiske/musiske valgfag, som eleverne skal have tilbudt og vælge imellem, begrænses til de praktiske/musiske fag, som skolerne allerede i dag har pligt til at undervise i, dvs. musik, billedkunst, håndværk og design samt madkundskab. Det bemærkes i denne forbindelse, at eleverne allerede modtager undervisning i idræt på alle klassetrin i udskolingen, hvorfor faget ikke medtages.

Det foreslås herudover, at alle elever skal tilbydes det praktiske/musiske valgfag håndværk og design. Derudover kan eleverne tilbydes et eller flere af følgende praktiske/musiske valgfag: billedkunst, madkundskab eller musik.

Kommunerne får således mulighed for alene at tilbyde håndværk og design, men kan også supplere med udbud af de tre andre fag. Det giver kommunerne mulighed for at tilpasse udbuddet efter antallet af spor på den enkelte skole og adgangen til relevante faglokaler.

Eleverne vil skulle tage ét af de ovenstående fire praktiske/musiske valgfag i 7.-8. klasse. Hvis der kun tilbydes valgfag i håndværk og design, skal eleverne vælge dette fag som det obligatoriske valgfag. Hvis der tilbydes håndværk og design og et, to eller tre af de øvrige valgfag, vil eleven skulle vælge mellem disse.

Det betyder, at elevernes obligatoriske valgfag i både 7. og 8. klasse fremover vil skulle være et toårigt praktisk/musisk valgfag, hvori der er udviklet en prøve, jf. afsnit 3.2. Valgfagene i håndværk og design samt madkundskab er allerede i dag toårige. Der vil således ikke ske nogen ændring for disse valgfag. Billedkunst og musik er derimod i dag kun etårige valgfag. Det bliver derfor nødvendigt at udvikle toårige valgfag med en faglig progression over de to år, således at det bliver muligt for eleverne at aflægge en prøve i disse fag, der er sammenlignelig med prøverne i håndværk og design samt madkundskab.

Valgfagene vil skulle bygge videre på de kompetencer og den viden, der er opnået i den obligatoriske undervisning i fagene, jf. folkeskolelovens § 5, stk. 2, nr. 2.

Ændringerne foreslås gennemført inden for rammerne af elevernes eksisterende skoledag. Forslaget ændrer således ikke ved reglerne om, at eleverne skal have tilbudt valgfag i mindst 120 undervisningstimer årligt, svarende til to valgfag (2 x 60 timer), og at der fortsat vil kunne tilbydes alle de øvrige valgfag, der måtte blive udbudt i dag, herunder kommunale valgfag, som frivillige valgfag.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 og 3, og bemærkningerne hertil.

3.2. Prøve i det praktiske/musiske valgfag

3.2.1. Gældende ret

Bestemmelserne om aflæggelse af prøver i 9. klasse er senest ændret ved lov nr. 1746 af 27. december 2016, hvor folkeskolens afgangseksamen blev indført.

Efter folkeskolelovens § 14, stk. 1, aflægges eleverne ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin folkeskolens afgangseksamen og 9.-klasseprøver. De obligatoriske 9. klasseprøver, der samlet set betegnes folkeskolens afgangseksamen, består af prøver i mundtlig dansk, skriftlig dansk, skriftlig matematik, engelsk samt en fælles prøve, hvori fagene fysik/kemi, biologi og geografi indgår. Herudover skal den

enkelte elev aflægge to prøver, som udvælges efter udtrækning henholdsvis inden for fagblokken humanistiske fag og inden for fagblokken naturfag. Faget idræt udtrækkes som en del af den naturfaglige blok.

Folkeskolelovens § 14, stk. 5, fastslår endvidere, at eleven ud over de obligatoriske prøver efter § 14, stk. 1 og 2, ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin kan indstille sig til folkeskolens 9.-klasseprøver i valgfagene tysk, fransk, håndværk og design samt madkundskab, hvis eleven har afsluttet undervisningen i det pågældende skoleår. Prøverne i håndværk og design samt madkundskab kan gennemføres ved afslutningen af 8. klassetrin, hvis skolens leder vurderer, at eleverne har fulgt undervisningen i et sådant omfang, at prøvekravene kan opfyldes. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at andre praktisk betonedede fag, der er omfattet af § 9, gøres til frivillige prøvefag. Afgørelse om indstilling til frivillige prøver træffes af eleven efter samråd med forældrene, jf. § 54, og vedkommende lærer.

Efter folkeskolelovens § 13, stk. 7, udarbejder eleverne 9. klassetrin en obligatorisk projektopgave. Opgaven bedømmes med en skriftlig udtalelse og en karakter. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om projektopgaven. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 692 af 20. juni 2014 om projektopgaven i folkeskolens 9. klasse.

3.2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Der er behov for at styrke elevernes oplevelse af, at det praksisfaglige indhold af undervisningen er vigtigt. En prøve i et praktisk/musisk valgfag vil understrege vigtigheden af praksisfaglighed. Eleverne kan dermed demonstrere deres praksisfaglighed, og prøven kan anvendes som en del af grundlaget for vurderingen af elevernes praksisfaglighed i uddannelsesparathedsvurderingen.

Som det er nu, kan idræt blive udtrukket som prøvefag i 9. klasse, men ellers er det frivilligt for eleven, om denne ønsker at gå til prøve i et praktisk/musisk fag. Det foreslås derfor, at det gøres muligt at beslutte, at eleverne skal til prøve i de praktiske/musiske valgfag (håndværk og design, billedkunst, musik og madkundskab) efter 8. klasse, jf. afsnit 3.1.

Det vil være den enkelte kommune, der beslutter, om der afholdes prøve i de nævnte praktiske/musiske valgfag. Hvis kommunalbestyrelsen vælger, at prøven kun skal afholdes for nogle elever, skal afgrænsningen af den pågældende elevgruppe ske på et sagligt grundlag. Det vil således være muligt at beslutte, at prøverne kun afholdes på visse skoler eller i visse fag. Det vil derimod ikke være muligt at beslutte, at der skal ske forskelsbehandling af eleverne på baggrund af elevernes faglige niveau eller særlige behov eller forudsætninger, udover hvad der følger af reglerne om fritagelse fra prøver.

Endelig ændres den nuværende obligatoriske projektopgave i 9. klasse, så det fremover er udgangspunktet, at projektopgaven har et tydeligt praksisfagligt element. Samtidig fjernes kravet om, at valgfag, der ikke indgår i prøverækken, og som eleven undervises i på 9. klassetrin, skal indgå i elevens projektopgave. Disse ændringer kræver ikke lovændring, men vil blive foretaget i bekendtgørelse nr. 692 af 20. juni 2014 om projektopgaven i folkeskolens 9. klasse.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4-9, og bemærkningerne hertil.

3.3. Ret til erhvervspraktik i 8. og 9. klasse

3.3.1. Gældende ret

Med lov nr. 706 af 8. juni 2017 om ændring af lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, lov om erhvervsuddannelser, lov om folkeskolen og forskellige andre love (Praktikpladsafhængigt bidrag til AUB m.v.) blev reglerne om erhvervspraktik i folkeskoleloven også ændret.

Det følger herefter af folkeskolelovens § 9, stk. 3, at skolens leder med inddragelse af Ungdommens Uddannelsesvejledning (fra den 1. august 2019 varetages denne funktion af den kommunale ungeindsats) kan tilbyde eleverne i 6.-9. klasse, at de i kortere perioder udsendes i praktik i virksomheder og institutioner. Skolebestyrelsen fastsætter principperne for udsendelse i praktik, jf. § 44, stk. 2, nr. 7.

Herudover kan kommunalbestyrelsen beslutte, at der skal ske udsendelse af kommunens elever i erhvervspraktik på et eller flere af klassetrinnene fra 6.-9. klasse. Skolebestyrelsen har endvidere kompetence til at fastsætte principper for skolens virksomhed, herunder udsendelse i praktik mv., jf. folkeskolelovens § 44, stk. 2, nr. 7.

3.3.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Erhvervspraktik skal give eleverne en fornemmelse af, hvordan en arbejdsplads fungerer, og at der er forskellige arbejdsfunktioner og uddannelsesbaggrunde i en virksomhed.

Det foreslås, at den eksisterende erhvervspraktikordning bliver udvidet, så en elev får ret til at komme i erhvervspraktik i mindst en uge i både 8. og 9. klasse, også selvom skolebestyrelsen og skolelederen ikke bakker op om det.

Det vil indebære, at skolerne skal tilrettelægge undervisningen, så det er muligt at give de elever, der vælger at bruge denne ret, undervisning med et indhold som den øvrige klasse har modtaget, så de ikke kommer bagud.

Det vil være elevens opgave at finde en erhvervspraktikplads, hvis eleven ønsker at benytte retten til at komme i erhvervspraktik.

Beslutningen om at udnytte retten til erhvervspraktik vil skulle træffes af eleven i samråd med forældrene som ved andre valg om undervisningen, herunder valg af valgfag, jf. § 12, stk. 4, og tilmelding til frivillige prøver, jf. § 14, stk. 5.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget har ingen økonomiske konsekvenser for kommunerne.

Forslaget vil medføre en meromkostning i Undervisningsministeriet til administration af censorkorpset på 0,3 mio. kr. årligt. Omkostningen afholdes inden for Undervisningsministeriets egen ramme.

Herudover vil Undervisningsministeriet have udviklingsomkostninger på ca. 0,8 mio. kr. i forbindelse med udvikling af Fælles Mål og prøver i billedkunst og musik, jf. under implementeringskonsekvenser. Udviklingsomkostningerne afholdes ligeledes inden for Undervisningsministeriets egen ramme.

5. Implementeringskonsekvenser for det offentlige

Implementeringen af forslaget vil medføre tidsafgrænsede administrative konsekvenser i stat og kommuner, men ikke it-relaterede konsekvenser.

For så vidt angår det obligatoriske praktiske/musiske valgfag, vil Undervisningsministeriet skulle udarbejde nye Fælles Mål, skrive nye læseplaner og undervisningsvejledninger i billedkunst og musik og rammer for prøverne for fagene billedkunst og musik, som fremover bliver toårige trinforløb.

Forslaget indebærer endvidere ændringer i indholdet af kommunernes administration af valgfag. Undervisningsministeriet har konstateret, at kompetencedækningen i de fire fag ligger under eller på gennemsnittet, men at der i alle fagene er uudnyttede ressourcer i form af lærere med linjefag eller tilsvarende kompetencer, som ikke underviser i fagene.

Tabel 1. Kompetencedækning fordelt efter praktiske/musiske fag, 1.-10. klasse samlet, samt andel af lærere med undervisningskompetence, som underviser i faget (kompetenceudnyttelsesgrad)

(pct.)	Kompetencedækningsgrad 2016/17	Kompetencedækningsgrad 2015/16	Kompetenceudnyttelsesgrad 2015/16
Musik	85,0	84,0	74,2
Håndværk og design	82,3	79,7	41,3
Idræt	79,3	78,1	60,5
Madkundskab	73,2	70,7	35,3
Billedkunst	67,6	67,3	51,9

Med hensyn til den prøve, som valgfaget kan afsluttes med, vil Undervisningsministeriet skulle udarbejde prøver i fagene billedkunst og musik.

Kommunerne kan vælge at supplere de årlige prøver i folkeskolen med prøver i elevernes obligatoriske praktiske/musiske valgfag efter 8. klasse.

Antallet af prøver og censorer, der skal håndteres i den statslige prøveadministration, forventes således at stige.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

8. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den [dato] til den [dato] været i høring hos:

Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnerådet, Danmarks Billedkunstlærere, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Lærerforening, Danmarks Privatskoleforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Danske Døves Landsforbund, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Dansk Musikskolesammenslutning, Danske Musik- og Kulturskoleledere, Dansk Musikpædagogisk Forening, Danske Regioner, Danske Professionshøjskoler, Dansk Psykolog Forening, Danske Skoleelever, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, Datatilsynet, De Samvirkende Invalideorganisationer, De Private Sociale Tilbud (LOS), Den faglige forening Håndværk og Design, Det Centrale Handicapråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Efterskoleforeningen, Fag og Arbejde, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Foreningen for Forældre til Elever i Fri- og Privatskoler, Foreningen for Madkundskab, Foreningsfællesskabet Ligeværd, Frie Kostskolers Fællesråd, Frie Skolers lærerforening, Institut for Menneskerettigheder, Klagenævnet for Specialundervisning, KL, Konkurrencestyrelsen, Landsforening af 10. klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere (LU), Landsorganisationen i Danmark, Landssamråd for PPR-chefer, Lilleskolerne, Musikhøjskoleforeningen, Private Gymnasier og Studenterkurser, Rigsrevisionen, Rådet for Etniske Minoriteter, Skolelederforeningen, Skole og Forældre, Socialpædagogernes Landsforbund, Team Danmark, Uddannelsesforbundet, Ungdommens Uddannelsesvejledning, Ungdomsringen og Ungdomsskoleforeningen. Lovudkastet har endvidere været offentliggjort på Høringsportalen (www.hoeringsportalen.dk).

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	

Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser	Ja	Nej
		x

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 9, stk. 2, udbydes valgfag som 1-årige trinforløb, bortset fra håndværk og design samt madkundskab, der udbydes som 2-årige trinforløb, samt tysk og fransk, der udbydes som 3-årige trinforløb. Kommunen kan vælge at udbyde de valgfag, der efter 1. pkt. udbydes som 1- eller 2-årige trinforløb, som trinforløb på op til 3 år.

Det foreslås, at opregningen af toårige trinforløb udvides fra håndværk og design samt madkundskab til også at omfatte billedkunst og musik. Dermed vil varigheden af trinforløbene for de praktiske/musiske valgfag blive reguleret således: "[...] håndværk og design samt billedkunst, musik og madkundskab, der udbydes som 2-årige trinforløb, [...]".

Den foreslåede ændring vil medføre et behov for at ændre bekendtgørelse nr. 185 af 5. marts 2018 om formål, kompetencemål, færdigheds- og vidensområder og opmærksomhedspunkter for folkeskolens fag og emner (Fælles Mål), således at der fastlægges kompetencemål, færdighedsområder og vidensområder for et toårigt valgfag i billedkunst og for et toårigt valgfag i musik.

Valgfagene i håndværk og design samt madkundskab er allerede i dag toårige. Der vil således ikke ske nogen ændring for disse valgfag.

De toårige valgfag vil skulle gennemføres med en faglig progression over det to årige trinforløb. Det vil være muligt at holddanne på tværs af klasser og klassetrin, jf. folkeskolelovens § 25 a.

Kommunerne vil kunne udbyde en fortsættelse af undervisningen i de fire fag på 9. klassetrin som kommunale valgfag efter folkeskolelovens § 9, stk. 6.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.1, samt § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 2

Efter den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 9, stk. 3, kan skolens leder med inddragelse af Ungdommens Uddannelsesvejledning tilbyde eleverne i 6.-9. klasse, at de i kortere perioder udsendes i praktik i virksomheder og institutioner. Fra den 1. august 2019 ændres »Ungdommens Uddannelsesvej-

ledning« til: »den ungeindsats, som kommunalbestyrelsen har etableret efter kapitel 1 d i lov om kommunal indsats for unge under 25 år«, jf. § 9, nr. 1, i lov nr. 745 af 8. juni 2018.

Det følger af gældende ret, at skolen har en forpligtelse til at hjælpe eleverne med at finde en erhvervspraktikplads, når skolen vælger at tilbyde eleverne, at de i kortere perioder udsendes i praktik i virksomheder og institutioner.

Efter den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 54, stk. 1, tilkommer forældrenes rettigheder efter § 3 b, § 9, stk. 4, og §§ 12-14, 19 d, 19 e, 19 f, 20, 22, 27, 33, 34, 36-38 og 51 og de i medfør af loven fastsatte regler den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven. Elever, der ikke er undergivet forældrenes myndighed, træffer selv afgørelse efter § 12, § 14, stk. 5, § 19 d, § 19 e, § 19 f, § 20, stk. 1 og 2, § 22, stk. 4, og § 27, stk. 1. Efter folkeskolelovens § 54, stk. 2, kan skolen bortset fra spørgsmålene om skolegangens begyndelse og varighed anse den, der har eleven i pleje, for bemyndiget til at handle på forældremyndighedens indehavers vegne.

Det foreslås, at eleverne får ret til at blive udsendt i praktik i virksomheder og institutioner i en uge i 8. og 9. klasse.

Retskravet vil omfatte én uge i 8. klasse og én uge i 9. klasse. Det vil være op til eleven, i hvilket omfang dette retskrav gøres gældende. En elev, som benytter sig af retten til at komme i erhvervspraktik, vil således ikke være forpligtet til at være i erhvervspraktik i en hel uge, men kan nøjes med at benytte retskravet til at komme i erhvervspraktik i fx tre dage i 8. klasse.

Retten til erhvervspraktik vil supplere skolelederens eksisterende adgang til at beslutte at sende eleverne i erhvervspraktik. Bestemmelsen vil således kun kunne få selvstændig betydning i de tilfælde, hvor skolelederen ikke tilbyder erhvervspraktik i 8. og 9. klasse. I disse tilfælde vil skolerne blive nødt til at tilrettelægge undervisningen, så det er muligt at give de elever, der vælger at bruge retten til at komme i erhvervspraktik, undervisning med et indhold som den øvrige klasse har modtaget, så de ikke kommer bagud.

Det vil derfor være hensigtsmæssigt, hvis der forud for skoleåret sker en rammesætning af erhvervspraktikmuligheden. Skolens leder vil således kunne fastsætte et tidspunkt af skoleåret, hvori erhvervspraktikken i givet fald finder sted. Den almindelige undervisning vil derved kunne sammentænkes og koordineres med elevernes praktikophold, således at udbyttet heraf bliver størst muligt.

Hvis skolelederen tilbyder erhvervspraktik i en bestemt uge i skoleåret, vil en elev ikke kunne påberåbe sig retskravet og derved komme i erhvervspraktik i en anden uge. Det skyldes, at eleven i så fald allerede har fået tilbudt den uges erhvervspraktik, som eleven har krav på.

Det vil være elevens opgave at finde en erhvervspraktikplads, hvis eleven ønsker at benytte retten til at komme i erhvervspraktik.

Det foreslås endvidere, at afgørelse om udnyttelse af retten til at blive udsendt i praktik i 8. og 9. klasse træffes af eleven i samråd med forældrene, jf. § 54.

Beslutningen om at udnytte retten til erhvervspraktik vil således skulle træffes af eleven i samråd med forældrene som ved andre valg om den konkrete tilrettelæggelse af undervisningen, herunder valg af valgfag, jf. § 12, stk. 4, og tilmelding til frivillige prøver, jf. § 14, stk. 5.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.2.

Til nr. 3

Det følger af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 9, stk. 7, 1. pkt., at eleverne på 7.-9. klassetrin skal vælge mindst ét valgfag. Det følger endvidere af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 9, stk. 7, 2. pkt., at der skal tilbydes eleverne valgfag i et omfang svarende til mindst 120 undervisningstimer årligt. Det vejledende timetal for ét valgfag er 60 timer årligt, jf. folkeskolelovens bilag 1.

Det foreslås, at der tilføjes et nyt *stk. 8, 1. pkt.*, hvorefter eleverne på 7. og 8. klassetrin skal tilbydes valgfaget håndværk og design, jf. § 9, stk. 1, nr. 9, og kan tilbydes valgfagene billedkunst, musik og madkundskab, jf. § 9, stk. 1, nr. 4, 8 og 10.

Dermed vil der være pligt til at tilbyde valgfaget håndværk og design til elever i 7. og 8. klasse og samtidig mulighed for at tilbyde et eller flere af valgfagene billedkunst, musik og madkundskab. Herudover vil der kunne tilbydes andre frivillige valgfag i samme omfang som i dag. Der vil således fortsat være pligt til at tilbyde eleverne valgfag i et omfang svarende til mindst 120 undervisningstimer årligt.

Det bemærkes, at udbuddet af valgfag kan ske i et samarbejde mellem flere skoler eller den kommunale ungdomsskole.

Det bemærkes endvidere, at forslaget alene indeholder en regulering af udbuddet af valgfag. Der vil således som hidtil kunne fastsættes lokale rammer for, i hvilket omfang udbudte fag bliver oprettet, herunder krav om, at der skal være et bestemt antal tilmeldte elever.

Forslaget ændrer ligeledes ikke ved reglerne for skolernes tilrettelæggelse af konfirmationsforberedelse.

Det foreslås endvidere, at det fastslås i et nyt *stk. 8, 2. pkt.*, at eleven vil skulle vælge et af de i 1. pkt. angivne valgfag.

Det betyder, at eleven på 7. og 8. klassetrin skal vælge et af de i § 9, stk. 1, nr. 4 og 8-10, angivne valgfag.

Dermed vil eleverne være forpligtede til at vælge et praktisk/musisk valgfag i 7. og 8. klasse. De fire valgfag vil alle være toårige trinforløb, jf. den foreslåede ændring i lovforslagets § 1, nr. 1, så eleverne vil skulle have det samme fag begge år.

Elevens valg vil være begrænset af, hvor mange af disse fag der udbydes lokalt, jf. bestemmelsens 1. pkt. og bemærkningerne hertil.

Udgangspunktet vil være, at eleven ikke kan vælge om, og eleven vil heller ikke kunne tage valgfaget i 8. og 9. klasse i stedet. Hvis eleven skifter til en skole, hvor det ikke er muligt at tilbyde undervisning i det obligatoriske valgfag, som eleven tidligere har haft, enten på denne skole, en nærliggende skole eller i den kommunale ungdomsskole, vil eleven være nødt til at vælge om. Det medfører, at den nye skole må tilbyde den supplerende undervisning (faglige støtte), der er nødvendig, for at eleven kan følge undervisningen i faget på det pågældende klassetrin.

Skolelederen vil som i dag kunne beslutte at tillade, at den enkelte elev ud fra en saglig begrundelse vælger om. Hvis skolens leder giver denne mulighed for omvalg, medfører det samme forpligtelse til at tilbyde den nødvendige supplerende undervisning (faglige støtte) som ved skoleskift.

Det bemærkes, at der ikke ændres på reglerne om det samlede udbud af valgfag, hvorfor eleverne fortsat vil have mulighed for at vælge yderligere valgfag. Eleverne vil således ikke blive afskåret fra at vælge blandt andet et tredje sprogfag (fx tysk, fransk eller spansk), som frivillige valgfag, i det omfang fagene tilbydes.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.1, samt § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 4

Efter den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 13, stk. 5, skal der for elever på 8. og 9. klassetrin samt for elever, der forlader skolen efter 7. klassetrin, ske bedømmelsen af elevernes standpunkter i de fag, der er omfattet af § 14, stk. 1, 2 og 5, ved hjælp af karakterer (standpunktskarakterer). Der gives ikke standpunktskarakterer på andre af grundskolens klassetrin. Efter bestemmelsens stk. 6, gives der standpunktskarakterer mindst 2 gange om året på 8. og 9. klassetrin. De sidste standpunktskarakterer gives umiddelbart før de skriftlige prøver og skal udtrykke elevens faglige standpunkt på dette tidspunkt. Skolens leder kan beslutte, at de sidste standpunktskarakterer i de fag eller dele af fag, der ikke afsluttes med en skriftlig prøve, først gives umiddelbart inden de mundtlige prøvers påbegyndelse.

Det følger endvidere af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 13, stk. 9, at skolens leder udfærdiger et bevis for hver elev, der går ud af skolen efter 7., 8. eller 9. klassetrin. Beviset skal indeholde oplysning om, hvilken undervisning eleven har deltaget i, og om de senest givne standpunktskarakterer. Beviset skal tillige indeholde oplysning om bedømmelse i forbindelse med prøverne, jf. § 14, stk. 1, 2 og 5.

Det foreslås, at henvisningerne til prøvefagene i de to bestemmelser udvides fra »§ 14, stk. 1, 2 og 5« til: »§ 14, stk. 1, 2, 5 og 6«, således at henvisningen fortsat vil omfatte alle prøvefag, herunder den nye prøve i eleverne obligatoriske praktiske/musiske valgfag i 7. og 8. klasse.

Forslaget vil indebære, at eleverne i 8. klasse vil få standpunktskarakterer i det praktiske/musiske valgfag, som eleven har valgt efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 3. Eleverne vil skulle have standpunktskarakterer, uanset om de skal til prøve i faget eller ej.

Det bemærkes, at dette kan have indflydelse på uddannelsesparathedsvurderingen i 8. klasse, hvor det vurderes, om eleverne har de faglige, personlige og sociale forudsætninger, der er nødvendige for at påbegynde og gennemføre den ønskede ungdomsuddannelse, jf. vejledningslovens § 2 g, stk. 1. Det er således en betingelse for at blive vurderet uddannelsesparat, at eleven har mindst 4,0 (eller 5,0, hvis eleven søger en 3-årig gymnasial uddannelse) i gennemsnit af alle de afsluttende standpunktskarakterer i 8. klasse, jf. vejledningslovens § 2 g, stk. 2.

Da det obligatoriske praktiske/musiske valgfag vil skulle afsluttes efter 8. klassetrin, vil standpunktskarakteren ikke få indflydelse på vurderingen af eleven uddannelsesparathed efter 9. klasse, og dermed på, om eleven opnår retskrav på optagelse på den ønskede ungdomsuddannelse.

Forslaget vil endvidere indebære, at bevis for 7., 8. og 9. klasse kan indeholde oplysning om en eventuel prøvekarakter i det obligatoriske praktiske/musiske valgfag, jf. lovforslagets § 1, nr. 3 og 5.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 5

Efter den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 14, stk. 1, aflægges eleverne ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin folkeskolens afgangseksamen og 9.-klasseprøver. De obligatoriske 9. klasseprøver, der samlet set betegnes folkeskolens afgangseksamen, består af prøver i mundtlig dansk, skriftlig dansk, skriftlig matematik, engelsk samt en fælles prøve, hvori fagene fysik/kemi, biologi og geografi indgår. Herudover skal den enkelte elev aflægge to prøver, som udvælges efter udtrækning henholdsvis inden for fagblokken humanistiske fag og inden for fagblokken naturfag. Faget idræt udtrækkes som en del af den naturfaglige blok.

Den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 14, stk. 5, fastslår endvidere, at eleven ud over de obligatoriske prøver efter § 14, stk. 1 og 2, ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin kan indstille sig til folkeskolens 9.-klasseprøver i valgfagene tysk, fransk, håndværk og design samt madkundskab, hvis eleven har afsluttet undervisningen i det pågældende skoleår. Prøverne i håndværk og design samt madkundskab kan gennemføres ved afslutningen af 8. klassetrin, hvis skolens leder vurderer, at eleverne har fulgt undervisningen i et sådant omfang, at prøvekravene kan opfyldes. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at andre praktisk betonedede fag, der er omfattet af § 9, gøres til frivillige prøvefag. Afgørelse om indstilling til frivillige prøver træffes af eleven efter samråd med forældrene, jf. § 54, og vedkommende lærer.

Efter den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 14, stk. 6, fastsætter undervisningsministeren regler om de prøver, som er nævnt i stk. 1-5, herunder om bl.a. aflæggelse af prøver på særlige vilkår for elever med særlige behov og om fritagelse for at aflægge de prøver, som er nævnt i stk. 1-5 for visse

elever. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1090 af 29. august 2018 om folkeskolens prøver (prøvebekendtgørelsen).

Bestemmelserne om fritagelse for aflæggelse folkeskolens prøver fremgår af prøvebekendtgørelsens §§ 33-39. Det følger af bekendtgørelsens § 33, at elever, for hvem prøveaflæggelse på grund af betydelig funktionsnedsættelse ikke skønnes hensigtsmæssig, kan fritages for at aflægge folkeskolens obligatoriske prøver. Fritagelse kan omfatte en eller flere prøver eller delprøver. Beslutningen om fritagelse forudsætter, at der forinden er taget stilling til, om eleven vil kunne aflægge prøve på særlige vilkår. Efter bekendtgørelsens § 28 skal skolens leder tilbyde særlige prøvevilkår til elever med psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse eller tilsvarende vanskeligheder, når dette er nødvendigt for at ligestille disse elever med andre i prøvesituationen. Det er en forudsætning, at der ikke sker en ændring af prøvens faglige niveau.

Det foreslås, at disse obligatoriske og frivillige 9. klasseprøver suppleres med et nyt *stk.* 5, hvorefter kommunalbestyrelsen kan beslutte, at eleverne ved afslutningen af undervisningen på 8. klassetrin aflægger prøve i elevens valgfag efter § 9, stk. 8.

Forslaget indebærer, at eleverne ved afslutningen af 8. klasse kan komme til prøve i det praktiske/musiske valgfag, som eleven har skullet have i 7. og 8. klasse, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Den foreslåede ændring vil medføre et behov for at ændre bekendtgørelse nr. 1090 af 29. august 2018 om folkeskolens prøver (prøvebekendtgørelsen), således at der fastlægges nærmere regler om prøver, som kommunalbestyrelsen kan beslutte at afholde, og hvordan disse prøver skal gennemføres. Der vil endvidere skulle udvikles prøvevejledninger i billedkunst og musik, som ikke tidligere har været prøvefag.

Det vil være kommunalbestyrelsen eller den, som kommunalbestyrelsen har bemyndiget hertil, der beslutter, om der afholdes prøve i de praktiske/musiske valgfag. Hvis kommunen vælger, at prøven kun skal afholdes for nogle elever, vil afgrænsningen af den pågældende elevgruppe skulle ske på et sagligt grundlag. Det vil således være muligt at beslutte, at prøverne kun afholdes på visse skoler eller i visse fag. Det vil derimod ikke være muligt at beslutte, at der skal ske forskelsbehandling af eleverne på baggrund af elevernes faglige niveau eller forudsætninger, udover hvad der følger af reglerne om fritagelse fra prøver.

Det bemærkes, at eleverne efter den gældende folkeskolelovs § 14, stk. 5, selv kan vælge, om de vil indstille sig til prøve i valgfagene håndværk og design samt madkundskab. Denne adgang foreslås ophævet med lovforslagets § 1, nr. 8. Det vil således ikke være muligt for en elev at gå til prøve i elevens obligatoriske praktiske/musiske valgfag, hvis kommunalbestyrelsen har besluttet, at der ikke afholdes prøver.

Det bemærkes, at eleverne i 8. klasse vil skulle modtage standpunktskarakterer i faget, ligesom eleverne gør i dag i alle andre fag, der er prøvefag. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.2, samt § 1, nr. 4 og 6-8, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 6-8

Det følger af den gældende folkeskolelovens § 14, stk. 5, at ud over de nævnte prøver i stk. 1 og 2, kan eleven ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin indstille sig til folkeskolens 9.-klasseprøver i valgfagene tysk, fransk, håndværk og design samt madkundskab, hvis eleven har afsluttet undervisningen i det pågældende skoleår. Prøverne i håndværk og design samt madkundskab kan gennemføres ved afslutningen af 8. klassetrin, hvis skolens leder vurderer, at eleverne har fulgt undervisningen i et sådant omfang, at prøvekravene kan opfyldes. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at andre praktisk betonedede fag, der er omfattet af § 9, gøres til frivillige prøvefag. Afgørelse om indstilling til frivillige prøver træffes af eleven efter samråd med forældrene, jf. § 54, og vedkommende lærer.

Det foreslås som konsekvens af det nye stk. 5, der indsættes med lovforslagets § 1, nr. 7, at den hidtidige regulering af prøver i valgfagene håndværk og design samt madkundskab ophæves.

Det betyder, at det foreslås, at håndværk og design samt madkundskab tages ud af opregningen i § 14, stk. 5, 1. pkt., som bliver stk. 6, 1. pkt., at bestemmelsens 2. pkt., som udelukkende vedrører prøverne i de to valgfag, ophæves, og at henvisningen til andre praktisk betonedede fag i bestemmelsens 3. pkt. justeres.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.2, samt § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 9

Efter den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 19 f, stk. 4, finder § 14, stk. 7, tilsvarende anvendelse for 10.-klasseprøver.

Herudover følger det af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 54, stk. 1, at forældrenes rettigheder efter § 3 b, § 9, stk. 4, og §§ 12-14, 19 d, 19 e, 19 f, 20, 22, 27, 33, 34, 36-38 og 51 og de i medfør af loven fastsatte regler tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven. Elever, der ikke er undergivet forældrenes myndighed, træffer selv afgørelse efter § 12, § 14, stk. 5, § 19 d, § 19 e, § 19 f, § 20, stk. 1 og 2, § 22, stk. 4, og § 27, stk. 1.

De foreslåede ændringer af folkeskolelovens § 19 f, stk. 4, og § 54, stk. 1, 2. pkt., er konsekvensrettelser af henvisninger til folkeskolelovens § 14, stk. 5-8, som bliver stk. 6-9, jf. lovforslagets § 1, nr. 5.

Den foreslåede ændring i folkeskolelovens § 54, stk. 1, 1. pkt., er en konsekvensrettelse, således at det kommer til at fremgå, at også forældrenes rettigheder efter den foreslåede ændring i folkeskolelovens § 9, stk. 3, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 2, tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2 og 5, og bemærkningerne hertil.

Til § 2

Det foreslås i § 2, *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. august 2019.

Med det valgte ikrafttrædelsestidspunkt vil kommunalbestyrelserne og skolerne have mulighed for at tilrettelægge undervisningen i de obligatoriske praktiske/musiske valgfag, så de kan udbydes fra og med skoleåret 2019/20.

Med henblik på at undgå usikkerhed om, hvilke elever, der vil være omfattet af ændringerne, foreslås en overgangsbestemmelse i § 2, *stk. 2*, hvorefter loven ikke finder anvendelse på undervisning og prøveafleggelse for elever, der har afsluttet 7. klasse før lovens ikrafttræden.

Dermed vil de foreslåede bestemmelser om et obligatorisk praktisk/musisk valgfag og om prøve i faget ikke finde anvendelse på elever, der allerede har afsluttet 7. klasse. Dermed vil det være klart, at elever, der påbegynder undervisning på 8. klassetrin i skoleåret 2019/20 ikke vil skulle vælge et praktisk/musisk valgfag, som de så vil kunne komme til prøve i efter blot et års undervisning.

En elev, som går 7. klasse om i skoleåret 2019/20, vil derimod ikke have afsluttet 7. klasse før lovens ikrafttræden den 1. august 2019, og vil derfor skulle vælge et praktisk/musisk valgfag, som eleven vil kunne komme til prøve i ved afslutningen af 8. klasse.

Til § 3

Den gældende folkeskolelov gælder ikke for Færøerne og Grønland og kan heller ikke sættes i kraft ved kgl. anordning.

På den baggrund foreslås det, at denne lovændring heller ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Bilag 1

Lovforslaget sammenhold med gældende lov

...